

NAMİBYA'DA SOYKIRIM YAPAN ALMANYA'YA KARŞI NEW YORK MAHKEMESİ'NDE AÇILAN TAZMİNAT DAVASI DEVAM EDİYOR - T24 - 08.08.2019

Hasan Servet ÖKTEM

Blog No: 58
15.08.2019

T24 (8 Ağustos 2019)

Hasan Servet ÖKTEM

1904-1908 yılları arasında, toplam 60 bin Herero, 10 bin Nama, Alman generalin yazılı emir ve talimatları çerçevesinde ölüme gönderilir.

Sömürgeci ülkeler denince hepimizin aklına hemen İngiltere, Fransa ve İspanya gelir. Bunların ardından, Belçika, Portekiz ve Hollanda sıralamaya dahil olurlar. 1884 yılından itibaren listeye dahil olan ancak Birinci Dünya Savaşı yenilgisiyle sömürgelerini kaybeden Almanyanın sömürgeci geçmişi dünyada fazla bilinmez. Alman kamuoyunda da kolonyalist tarih nedense fazla dikkate alınmaz, ülkenin emperyalist sömürgeci geçmişi bakımından bir çeşit sessizlik hakimdir. Bu sessizlik geleneği, Almanyanın Namibyada yaptığı soykırımın 100. yılı vesilesiyle 2004 yılından itibaren kısmen ve tedricen ortadan kalkmaya başlamıştır.

Almanya, Alman birliği 1871de tamamlanabildiğinden, sömürgecilik faaliyetlerinde öne çıkan Avrupalı devletlere göre geç kalmış, sınırlı sayıda sömürgeye sahip olabilmiş, bu macerası toplam 30 yıl sürmüş ve Birinci Dünya Savaşı yenilgisiyle defteri kapatmak zorunda kalmıştır.

Almanyanın, o dönemde Güney-Batı Afrika olarak bilinen, Namibyaya girişi 1884 yılına rastlamaktadır. 1904 yılında, sömürgeci ülkenin girişimleri neticesinde topraklarını ve hayvanlarını kaybeden Herero kabilesi sonunda isyan eder, ayaklanma neticesinde önemli

sayıda Alman sivil ve askerin hayatlarını kaybetmesi üzerine, Alman General Lothar Von Trotha isyanın bastırılması ve Hereroların tamamının öldürülmesi emrini verir. Bir sene sonra, bu defa Namalar ayaklanırlar ve onlar da aynı akıbete maruz kalırlar. 1904-1908 yılları arasında, toplam 60 bin Herero, 10 bin Nama, Alman generalin yazılı emir ve talimatları çerçevesinde ölüme gönderilir. Bir kısmı doğrudan, bir kısmı temerküz kamplarında susuz bırakılarak, bir kısmı çöle sevk edilerek toplu imhaya uğrarlar. Kurbanların kemikleri ve kafatasları bilimsel deneylerde kullanılmak üzere Almanyaya sevk edilir. (Namibya soykırımını merak edenler için, Avrasya İncelemeleri Merkezinin (AVİM) web sitesinde, Namibya başlığı altında toplanan makale ve yazıları okumaları tavsiye olunur).

Namibya soykırımına ilişkin son 15 yıl içinde çok sayıda yazılı araştırma ve görsel belgesel hazırlanmıştır. Her şeyden önce Alman general Lothar Von Trothanın imzaladığı toplu imha emri halen mevcuttur. Bilindiği üzere her katliam soykırım olarak tanınmaz ve kabul edilmez. Toplu şiddet ve imha vakalarının soykırım sayılabilmesi için belirli koşulların bir arada bulunması gerekir. Birleşmiş Milletlerin 1948 yılında kabul ettiği ve 1951 yılında yürürlüğe giren Soykırımın Önlenmesi ve Cezalandırılması Hakkında Sözleşmede, bir grubun varlığını ortadan kaldırma amacıyla işlenen vakalara mahsus bu çok özel terim ayrıntılarıyla tanımlanmıştır. Namibyada, 1904-1908 yıllarında, Almanlar tarafından Herero ve Nama kabilelerine karşı gerçekleştirilen katliamın soykırım sayılması bakımından, Alman makamları dahil, genel bir mutabakat bulunmaktadır. Bu açıdan, bu özel hukuki teknik terimin Namibya vakasında kullanılmasıyla ilgili kayda değer bir tartışma mevcut değildir. BM İnsan Hakları Alt Komisyonu bünyesinde, soykırımın önlenmesi ve cezalandırılması konusunda 1985 yılında hazırlanan Whitaker Raporunda da, Namibya soykırımına atıf yapıldığı bilinmektedir (1915 olaylarına da değindiği cihetle, bu rapor ülkemiz araştırmacıları tarafından yakinen bilinir).

Almanların sömürgelerde işledikleri gühahlar Namibyayla sınırlı kalmamıştır. Alman güçleri 1884 yılından itibaren, Afrikada, Namibyaya ilaveten, Tanzanya, Ruanda, Burundi, Kamerun ve Togoyu sömürgeleştirmiş, Uzak Doğuda, Samoa ve Papua Yeni Gineyi Alman kolonisine dönüştürmüştür. 1905-1907 yıllarında Tanzanyada yaşanan Wahehe isyanının (Maji-Maji savaşı) bastırılmasında Alman güçlerin soykırımcı yöntemlere başvurduğu yönündeki iddialar yaygındır. 2017 yılında, Tanzanya hükümetinin Almanyadan özür ve tazminat talep edeceğine dair haberler yayınlanmıştır. Kamerunda da benzer usullerin kullanıldığı bilgilerine rastlanılmaktadır. 1900 yılında Çinin, Japonya ve batılı ülkeler tarafından sömürgeleştirilme sürecinde yaşanan ve Boksör ayaklanması olarak hatırlanan isyanın bastırılması sırasında, Alman askerlerinin Qingdao bölgesinde uyguladıkları aşırı sert yöntemler aynı kapsamda eleştiri konusu yapılmaktadır (Qingdao şehri Alman yerleşimcilerin 1903 yılında kurdukları bira fabrikasıyla tanınmaktadır).

Namibya soykırımına geri dönersek, bu çetrefil konunun iki ülke arasında müzakereler yoluyla çözülmesi istikametinde mütevazi adımlar atıldığını söyleyebiliriz. Soykırıma uğrayan Herero topluluğunun liderleri, 1990ların ortasından itibaren, soykırıma dair şikâyet ve taleplerini, çeşitli vesilelerle Alman makamlarına iletmelerine karşın, Berlin, uzun süre konuyu sürüncemede bırakmayı tercih etmiş, ancak 2004 yılından itibaren bazı Alman eyaletlerindeki yerel yöneticilerin faaliyet ve girişimleri neticesinde, gerçekleri

yavaş yavaş kabul etme durumunda kalmıştır. 2004 yılında Namibyada düzenlenen soykırımın 100. yılı anma törenlerine katılan Alman Kalkınma ve İşbirliği Bakanı Heidemarie Wieczorek-Zeul (SPD), Almanyanın ahlaki ve tarihi sorumluluğunu kabul ettiğini duyurmuş ve üzüntülerini dile getirmiştir. Almanyanın Namibya soykırımını resmen tanıması ise ancak 2015 yılında mümkün olmuştur. O tarihte Dışişleri Bakanı olan ve halen ülkenin Cumhurbaşkanı Frank-Walter Steinmeierin ağzından Almanyanın bu konudaki sorumluluğu kabul ettiği duyurulmuştur. Aynı dönemde, Almanya Federal Meclis Başkanı Norbert Lambert, Namibyada işlenen suçun soykırım sayıldığına işaretle, hükümeti gerçekleri tanımaya çağırmıştır. 2016 yılından itibaren iki ülke arasında başlayan ve Namibya taleplerini ele alan resmi görüşmeler halen devam etmektedir.

Namibya makamları görüşmelere dair açıklamalar yaparken, Alman makamlarının, görüşmelerin seyrine ilişkin bilgi vermekten kaçındıkları göze çarpmaktadır. Namibya tarafı müzakerelerde Tazminat, Kabullenme, Özür dilenmesi hususlarında ısrar etmektedir. Buna mukabil, Almanya tazminat ödemeyi reddetmekte, kalkınma yardımlarını artırmak suretiyle meseleyi çözmeye çalışmaktadır. Almanya soykırım yapıldığını kabul etmekle birlikte, konunun, 1948 BM soykırım sözleşmesi kapsamına girmediğini, bu sözleşmenin geriye doğru geçerli olmadığını, bu çerçevede hukuki bir sorumluluğun değilde, tarihi ve ahlaki bir mesuliyetinin bulunduğunu savunmaktadır. Bu anlayışla, tazminat ödeme fikrini kabul etmemekte, cömert kalkınma yardımları vasıtasıyla muhataplarını ikna ve tatmin etmeye gayret sarf etmektedir.

Müzakerelerin seyrinden memnun olmayan kesim ise, soykırıma maruz kalan Herero ve Nama toplumlarıdır. Liderleri aracılığıyla ve yükses sesle, Almanyanın yaptığı yardımların doğrudan kendilerine ulaşmadığını, yardımın ülkenin tümüne hitaben verildiğini, bu sebeple mağduriyetlerinin devam ettiğini dile getirerek, bir yandan kendi hükümetlerine, öte yandan Berline, serzeniş mesajları vermeyi sürdürmektedir.

Herero ve Nama toplumlarının, Almanya ve Namibya arasında devam eden müzakerelerden tatmin olmayınca, 2018 yılı başında New York Mahkemesinde, Almanyanın ırkçı savaşından ötürü uğradıkları zararın tazmin edilmesi amacıyla açtıkları dava ilgiyle takip edilmektedir. Almanya, ilk aşamada devletlerin dokunulmazlığı tezini öne sürerek mahkemenin davayı baştan reddetmesini istemiş, ancak muvaffak olamamıştır. Geçtiğimiz mart ayında Amerikalı hakim, Herero ve Nama toplumlarının, ırkçı savaşın neticeleriyle bağlantılı biçimde Almanyanın ABDnde kazanç ve gayrimenkul elde ettiği iddiasını tatminkar bulmayarak davayı reddetmiştir. Bu sonuca rağmen, kararı temyize götüren davacı avukatları, hakimin yanlış değerlendirme yaptığını, temyizden Herero ve Nama toplumları lehine karar çıkmasını beklediklerini duyurmuşlardır.

41 yıla yaklaşan dışişleri mesaimizde, gerçekleri yansıtmayan, asılsız anlatılara dayalı ermeni iddialarıyla çok karşılaştık. Bunlar arasında en rahatsız edicilerden birisi, 1915 olaylarının yüzyılın ilk soykırımını teşkil ettiği savıydı. Bu yalanın son defa Papa Francisin ağzından tekrarlandığını hatırlıyoruz. Bir diğeri ise Hitlere ait olduğu ileri sürülen Ermenilerin yok edildiğini bugün kim hatırlıyor? lafı. Hitler, güya, bu noktadan hareketle Yahudi soykırımına cesaretlenmiş...

1904-1908 yıllarında, Namibyada Almanlar tarafından gerçekleştirilen Herero ve Nama

soykırımı, bir yandan, Hitlerin ilham kaynağının, İttihat ve Terakki yönetimindeki Osmanlılar değil de, olsa olsa, kendi sömürgeci ordusu olabileceğini kanıtlamakta, diğer yandan, bir milyarı aşan Katolik dünyasının lideri Papa Francisin, tarihi olayları bilmeden ve dersini çalışmadan, ahkam keserek bir ulusu lekelemeye cüret ettiğini ortaya koymaktadır.

https://t24.com.tr/yazarlar/hasan-servet-oktem/namibya-da-soykirim-yapan-almanya-ya-karsi-new-york-mahkemesi-nde-acilan-tazminat-davasi-devam-ediyor,23368

Yazar hakkında :

Atıfta bulunmak için: ÖKTEM, Hasan Servet. 2026. "NAMİBYA'DA SOYKIRIM YAPAN ALMANYA'YA KARŞI NEW YORK MAHKEMESİ'NDE AÇILAN TAZMİNAT DAVASI DEVAM EDİYOR - T24 - 08.08.2019." Avrasya İncelemeleri Merkezi (AVİM), Blog No.2019 / 58. Ağustos 15. Erişim Kasım 10, 2026. https://mail.avim.org.tr/Blog/NAMIBYA-DA-SOYKIRIM-YAPAN-ALMANYA-YA-KARSI-NEW-YORK-MAHKEMESI-NDE-ACILAN-TAZMINAT-DAVASI-DEVAM-EDIYOR-T24-08-08-2019

Süleyman Nazif Sok. No: 12/B Daire 3-4 06550 Çankaya-ANKARA / TÜRKİYE
Tel: +90 (312) 438 50 23-24 • **Fax**: +90 (312) 438 50 26
@avimorgtr
https://www.facebook.com/avrasyaincelemelerimerkezi
E-Posta: info@avim.org.tr
http://avim.org.tr

© 2009-2025 Avrasya İncelemeleri Merkezi (AVİM) Tüm Hakları Saklıdır